Ч. 232 (13.180). Львів, середа 19. жовтня 1932. Почтова оплата заплачена гуртом. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Редакція і адміністрація: Львів, Ринок ч. 10. II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 4·00 зол. Чвертьрічно 12·00 „ Піврічно 24·00 „ Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Бельгії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей. Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Періодичні видання в Польщі.

З нагоди місяця української преси.

З нагоди „місяця українського часопису" не зайвим буде познайомитись зі станом періодичних видань у Польщі та придивитись, як представляється українська преса в порівнанні до преси інших народів польської держави.

У 1931 р. на терені Польщі виходило 2406 періодичних видань. Більше третини всіх видань зосереджено у Варшаві — 823, або 34,2 відс. За Варшавою йде познанське воєвідство (то зн. головно місто Познань), на яке припадає 308 видань, або 12,8 відс., на третьому місці стоїть львівське воєвідство — 265 видань, або 11,0 відс. Варшава, Познань і Львів є головними центрами періодичної преси в Польщі.

З 2406 періодичних видань друкувалось у мовах:

Польській	2016	або	83,8°/₀
Українській	83	„	3,4 „
Білоруській	9	„	0,4 „
Російській	12	„	0,5 „
Німецькій	106	„	4,4 „
Жидівській і гебрайській	149	„	6,2 „
інших	31	„	1,3 „
Разом	2406	або	100,0 °/₀

Треба замітити, що мова періодичних видань не все покривається з національністю видань. Наприклад, ціла низка жидівських видань виходить у польській мові; галицько-москвофільські видання, що зачисляються до видань в українській мові внутрішньо мають російський характер. Тільки з цим застереженням мову видань можемо приймати за національність видань.

На українські воєвідства, зглядно воєвідства з українською більшістю (львівське, станиславівське, тернопільське, волинське, поліське), припадало 384 видань, або 16,0 відс. усіх видань, що виходили в Польщі 1931 р., з того друкувалось у мовах:

Польській	272	або	70,8 °/₀
Українській	80	„	20,8 „
Білоруській	—	„	— „
Російській	3	„	0,8 „
Німецькій	5	„	1,3 „
Жидівській і гебрайській	23	„	6,0 „
інших	1	„	0,3 „
Разом	384	або	100,0 °/₀

Територія воєвідств з українською більшістю творить 34.6 відс. території цілої Польщі, населення цієї території становить 28,7 відс. населення цілої Польщі. Воєвідства львівське і поліське беремо в цілости, не вилучаючи неукраїнських частин, але й не долучаючи до воєвідств з українською більшістю частин краківського і люблинського воєвідств, бо статистичні дані про періодичні видання маємо лише по воєвідствах, тому не можемо, напр. з видань львівського воєвідства відняти видань, що виходять на території чисто польських повітів цього воєвідства, або додати видання, що виходять на території українських повітів люблинського воєвідства.

Розміщення 384 періодичних видань, що виходили на території воєвідств з українською більшістю, було таке: з 80 видань в українській мові припадало на воєвідства: львівське 68 або 85,0 відс., станиславівське 8, тернопільське 1, волинське 3, З 272 видань у польській мові припадало на воєвідства: львівське 187 або 69,0 відс., станиславівське 25, тернопільське 11, волинське 30, поліське 19. Звертає увагу відносно велике число польських періодичних видань на Волині, де видань в укр. мові нараховується тільки 3, і на Поліссі, де видань в укр. мові зовсім немає. Жидівських видань найбільше було на Волині — 8, у львівському воєвідстві 7, на Поліссі 5, в станиславівському воєвідстві 3, в тернопільському ніодного! З німецьких видань виходило у львівському воєвідстві 3, в станиславівському і волинському по одному. З російських видань на території галицьких воєвідств не було жадного, на Поліссі два, на Волині одно.

В якім відношенні стоять національні періодичні видання до населення дотичних національностей у цілій Польщі і на території воєвідств з українською більшістю, це унагляднює нижче подана табелька.

Національність пер. видань і населення	Ціла Польща Пер. вид. в °/₀°/₀	Ціла Польща Нас. 1931 р. в °/₀°/₀	Воєв. з укр. більш. Пер. вид. в °/₀°/₀	Воєв. з укр. більш. Нас. в °/₀°/₀
Польська	83,8	69,2	70,8	37,8
Українська	3,4	15,2	20,8	49,0
Білоруська	0,4	4,0	—	4,8
Російська	0,5	0,2	0,8	0,2
Німецька	4,4	3,0	1,3	0,7
Жидівська	6,2	8,0	6,0,	7,6
Інші	1,3	0,4	0,3	0,1
Разом	100,0	100,0	100,0	100,0

З цієї табелі бачимо, що як у цілій Польщі, так і у воєвідствах з українською більшістю, у поляків, німців, росіян і „інших", процент періодичних видань перевищує процент людности, при чім це перевищення відносно найбільше у „інших", відтак ідуть росіяни, далі німці і накінець поляки. Натомісць в українців, білорусів і жидів процент видань нижчий від відсотку населення, при чім відносно найнижчий він у білорусів, за ними йдуть українці, відтак жиди.

Поминаючи невиразну ґрупу „інших", видання якої належать, здається, переважно до видань у чужоземних мовах, змістом польських, а також ґрупу російську, видання якої переважно еміграційні, з решти національних ґруп *найкраще* буде представлятись щодо *кількости* періодичної преси, в порівнанні до кількости населення, *німецька* і *польська* національні ґрупи, а *найгірше білоруська і українська*. Середнє місце займає жидівська ґрупа, для якої ріжниця (in мінус) між процентом видань і процентом населення відносно невелика.

До цього ще треба додати, що на 102.400 чисел 2349 періодичних видань, що виходили в 1930 р., на українські видання припадало 2000 чисел, або 2,0 відс., а на *204 щоденників, які виходили в цьому році, був один-єдиний український щоденник, коли польських* 161, німецьких 15, жидівських 20, російських 3. Дві третини українських періодичних видань, це місячники і квартальники. З видань у польській мові також переважають видання, що виходять раз на місяць і менше, натомісць дві третини видань у німецькій і жидівській мовах — це щоденники, дводенники, тижневики і двотижневики, отже передовсім політична преса.

Беручи на увагу, що серед періодичних видань у польській мові є багато урядових і субвенціонованих урядом видань та що польська преса, як преса пануючого народу, не зустрічає тих зовнішніх перешкод, що преса національних меншостей, — не можна сказати, щоби стан польської преси був занадто світлий, але він, очевидно, без порівнання кращий від стану преси української і білоруської, зате досить світло представляється преса німецька і жидівська двох народів, розкинених поміж іншими народами, але злучених міцною національною єдністю й інтензивністю політичних і культурних інтересів, якими вони живуть. Цього бракує українцям і білорусам, і це є головна причина, що їх преса така слаба.

Правда, німці і жиди — народи матеріяльно далеко краще ситуовані, як ми, українці. Але і наші матеріяльні можливости стати на більше, ніж ми маємо в періодичній пресі, тільки *треба хотіти!*

А. Жук.

Як то було з похоронами Мазепи?

Сповідник Карла XII. й заразом його історик Нордберґ записав дату смерти Мазепи у Варниці коло Бендер, а саме 22. вересня стар. стилю, себто 3. жовтня нов. стилю 1709 р., і день його похорону у Варниці, 25. вересня стар. стилю, себто 6. жовтня нов. стилю 1709 р.

На похороні Мазепи у Варниці був із козацької старшини тільки запорізький кошовий Кость Гордієнко. Решта старшини перебувала тоді в Ясах. Річ у тому, що недобитки армії Карла XII. та його союзників розтаборились у двох місцях: коло Бендер і коло Яс. Туди для легшого прохарчування перейшла й козацька старшина.

Щойно день після похорону Мазепи, 26. вересня стар. стилю, себто 7. жовтня нов. стилю 1709 р. повідомив Гордієнко козацьку старшину про смерть гетьмана. Старшина бажала справити величніший похорон Мазепі й дала вислів своєму бажанню в останньому, пятому пункті свого латинського меморіялу до Карла XII. з 22. (11) жовтня 1709 р., де писала: „Болієм над неславним похороном ясновельможного гетьмана Мазепи, що ті дорогі тлінні останки, геройська душа, в яких наповнила увесь світ славними вчинками, прийняла марна земля його покиненого обійстя. Тому запорізьке військо звертається до святого королівського маєстату з проханням змоги похоронити тлінні останки свого гетьмана врочистіше в славному місті, в Ясах, головно в так званому манастирі Ґолія".

Наші історики не означили досі дати другого похорону Мазепи, а саме в Ясах. Її можна означити тільки правдоподібно. А саме великий логофет Молдавії Микола Костін подав, що Мазепа помер у Бендерах 29. (18) березня 1710 р. З уваги на те, що дата смерти Мазепи пересунена в Костіна наперед майже на пів року, можна здогадуватися, що Костін прийняв за дату смерти Мазепи день перенесення його тлінних останків із Бендер і поховання їх у Ясах. Опис того другого похорону Мазепи подав Нордберґ і за ним повторяють його пізніші історики, Костомарів та інші.

Як подав Нордберґ, тлінні останки Мазепи спустили в могилу, приготовану в церкві, що стояла за Ясами. Яка це була церква, може означити якийсь знавець місцевої топографії Яс.

З хроніки Костіна стало перший раз відомо, що Мазепу поховано також у Галаці в монастирі св. Юрія та що „навіть у могилі не знайшов він спокою, якого не зазнав за життя. Декілька місяців по похоронах у часі прутської кампанії за господаря Дмитра Кантеміра турки зайняли й розграбили місто Галац; вони відкопали тіло Мазепи, сподіваючись знайти великі скарби в його могилі та, як кажуть, викинули його кості на беріг Дунаю".

З хроніки Костіна вилобув таку звістку майор Коґальнічану й видав разом із іншими в румунських оригіналах і французькому перекладі в Ясах 1845 р. п. з. „Уривки з молдав-

ських і волоських хронік". Він зацікавився звісткою про Мазепу й поставився до неї дуже сумлінно, а саме вибрався до Ґалацу, щоб на місці провірити звістку й довідатися про сучасний йому стан Мазепиної могили.

Ось-що розвідався Когальнічану про цю могилу: „Монастир св. Юрія в Ґалаці — старинний будинок, положений у прегарній місцевості на березі Дунаю; сам будинок поставили генуезці ще перед тим, заки повстало молдавське господарство. Гетьмана Мазепу поховано в ньому на самій середині церкви в гробниці, збудованій із цегли. Над ним у піллозі церкви положено надмогильну плиту з написом і гербом Мазепи, на якому між іншими емблемами зображено одноголового орла. Мабуть після того, як турки сплюндрували Ґалац, гробницю гетьмана відбудували його прихильники, бо надмогильна плита, хоч розбита, ще донедавна знаходилася посеред церкви; напис поволі стерся від ходження по ній, але зображення орла на гербі можна було ясно розпізнати. У 1835 р. грецькі черці не знали вже ймення особи, похованої в їх церкві. У цьому році вони бажали поховати серед церкви боярина, що тоді помер; він називався сердар Дмитро Дерекчі баша. Приготовляючи могилу для нього, наткнулися на звід гробу Мазепи й відкрили його. У середині показався череп і скелет гетьмана. Черці відсунули на бік невідомі їм останки й у томуж гробі положили тіло згаданого боярина. По кількох літах молдавський уряд видав заборону хоронити мерців у середині церковних будинків. Тоді свояки Дерекчі-баші відкрили його гробницю, вийняли його останки, разом із кістьми Мазепи, й відправивши панахиду, перенесли їх до нової гробниці, приготовленої поза церквою направо від входу. Тодіж забрали й стару розбиту надмогильну плиту й подарували її як історичну памятку братові попереднього молдавського господаря Михайлові Ґіці, що збирав історичний музей. Імовірно й досі знаходиться вона в його дворі серед великої кількости інших каменів із записами й різьбами, які він збирав на просторі молдавського князівства.

„А що на старій надмогильній плиті можна було виразно розпізнати орла, то свояки Дерекчі-баші замовили нову плиту з білого мармору й веліли вирізати на ній такий самий малюнок на спогад особи, що припадково знайшлася в могилі близької їм людини. Та різьбар, не дбаючи про генеральну докладність, вирізьбив, замість давнього, двоголового австрійського орла. Цю плиту можна бачити досьогодні по правому боці при вході до церкви; я оглядав її в теперішньому році (1845), коли їздив до Ґалацу з метою поробити на місці досліди щодо останків Мазепи".

Який час пролежали тлінні останки Мазепи в гробниці в Ясах чи то в церкві за містом, не відомо. Правдоподібно декілька місяців, бо Костін подав, що щойно по кількох місяцях після 29. (18) березня спроваджено тлінні останки Мазепи до Ґалацу. Якщо Григорій Герцик затримав докладно в своїй памяті те, що він їзвав у 1721 р., то сестрінець Мазепи Станислав Андрій Войнаровський посилав його „з двома челядниками та з одним волохом у Волоську землю, у містечко Галицію, з Мазепиним тілом до тамошнього митрополита, що там і поховав те тіло".

Слово „Галиція" це перекручений Ґалац або „Gałaca", як писав у своєму щоденнику Пилип Орлик. Такої назви вжив без сумніву й Войнаровський у польському тексті свого тестаменту з 1716 р., що зберігся в німецькому перекладі, де послідовно слово „Gałaca", перекладено „Ґалата" (Gallata in der Wallachey). Це Войнаровський записав тисячу талярів Альберта „манастиреві Ґалата у Волощині".

Що воно так, це доказує згадка Орлика з 10. червня 1722 р. в його щоденнику, що він прибув „do Gałacy" в гарному положенні над Дунаєм і ввечері був у церкві св. Юрія, щоб помолитися на могилі Мазепи. „W wieczór byłem w cerkwi św. Jerzego, — писав наслідник Мазепи на гетьманстві, — w której nawiedziłem grób nieboszczyka Mazepy i zmówiłem za duszę jego pacierz i inne pro defunctis preces (молитви за померших) z kondolencją, że tantus vir (такий великий муж), nie mógł mieć sepulturam honorificam (почесного похорну)".*)

Ствердити триразовий похорон Мазепи помагає книжка, що вийшла саме двісті літ тому у Львові, себто 1732 р., три роки по смерті її автора, що помер 1. травня 1729 р., маючи 61 років. Це езуїт-місіонар Францішок Ґосецкий, що в рр. 1712, 1713 й 1714 відбув подорож до Туреччини з послом Августа II, мазовецьким воєводою Станиславом Хоментовським і описав її віршами в книжці „Poselstwo wielkie".

На стор. 247—250 згаданої книжки вичитуємо прецікаві речі про похорони Мазепи. Віршописець відмітив, що Мазепа навіть у могилі не зазнав спокою.

Dla łakomstwa Tatarów czyli wołoskiego.
Bo jak przystało na tak wielkiego Hetmana
I w calej Ukrainie największego pana,
Zdało się nie przepuścić żadnemu sumptowi,
Tak kozakom, dopieroż jego siostrzeńcowi
Wojnarowskiemu, który swego wuja w zgubie
Tej nie odstąpić miał w swej życzliwości chlubie,
Zwłaszcza, że tę przysługę miał świadczyć w tym kraju,
Gdzie umarłych grześć bogato jest w dawnym zwyczaju.
Przeto obleczonego w złotem tkane szaty
Trupa w trumnę włożono, na której bogaty
Złotogłów złote ćwieki rościągnęły w koło,
Buławą rękę zdobiąc, a przełbicą czoło.
A że cerkwi tam niemasz, pochowano w polu.
Ziemna mogiła miała być miasto mauzolu.
Lecz nie długo łakomstwo spocząć mu tu dało.
Bo trupa bliskiej nocy z grobu wykopało,
Odartego z szat z samej trumny wyrzuciło
I na pastwę psom, ptastwu nago zestawiło.

Далі йде шість рядків ліричної рефлексії на тему, як із закінченням життя кінчиться величність і сила людини, а потому маємо дальше оповідання:

Tak Mazepa zakończył, lecz jeszcze w tej trunie,
Nie zdało się zmienniczej z nim spocząć fortunie.
Bo i powtórnie w drugim dole pochowany,
Powtórnie od łakomstwa z niego rugowany,
Nakoniec Wojnarowski zdjęty słusznym żalem,
Postanowił wieść ciało aż do Jeruzalem
Przy tureckim fermanie i słusznym konwoju,
By przynajmniej tam wój spoczywał w spokoju.
Lecz i temu złośliwa chciwość zabieżała,
Żeby z granic wołoskich trupa nie wydała,
Bardziej ostrząca zęby na to, co przy trupie.
Zasmakowawszy sobie po dwuistym łupie.
Jest w Gałacu dość piękna cerkiew, z dawna zwana
I dotąd Jeruzalem, lub nadrujnowana.
W tej by ciało złożono, hospodar stanowi,
Mieniąc, że tak się dosyć stanie fermanowi
I kozackim zamysłom, by nie chodząc dali
Swego w tym Jeruzalem wodza pochowali.
Sam. konwój odprawiwszy, pozbierał śmiele
Od miejsca i pogrzebu, co było przy ciele.
Tak włożone do grobu przy drzwiach bocznych ciało
Kamieniem przywalono, by tam spoczywało.
Aleć i tu nie długi był spoczynek jemu,
Bo znowu na łup padło zdzierstwu tatarskiemu.
Gdy albowiem Wołosza z swoim hospodarem
Wiarę Turkom złamała, złączywszy się z carem,
Na karę ich Tatarom wpaść Turcy kazali,
By Wołoszczyznę ogniem i mieczem karali.
W tym impecie i z grobu wydobyte kości
Mazepy na łup tatarskiej dzikości,
A w Dunaj powrzucane tam ostatni wzięły,
Pogrzeb, po trzech pogrzebach kiedy potonęły.

Про джерело своїх звісток записав віршописець ось-що:

Tak nas w tem sprawił humen, twierdzący, że szczerze,
Gdyśmy w bliskim tej cerkwi byli manasterze.

Свою річ про Мазепу закінчив Ґосецький ліричним чотировіршем:

Ach, Mazepo! jak ta z twym trupem kłopotanina
Odnowiła w Wołoszech Rzymskiego Rufina.
Tak cię często grzebano, tak różnym sposobem,
Wzdyż żadnym się nie szczycisz na ostatek grobem.

Таке довідався Ґосецький про похорни Мазепи від ігумена монастиря вже в 1712 р.

М. Возняк.

(Передрук з „Життя і Знання")

---

*) За влегшену змогу познайомитися з рукописом щоденника Орлика в Музеї Чорторийських у Кракові дякую щиро управам цього Музею й Бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові.

Преса інформує про події сучасности; ті, що не знають їх, не знають світа, в якому живуть.

Сенатські вибори у Франції.

ПАРИЖ, 17. ПАТ. Остаточний вислід виборів до сенату представляється так: на загальне число 111 мандатів, що мали бути відновлені, вибрано 6 консерватистів, 11 республиканців, 26 лівих республиканців, 18 радикалів, 43 суспільних радикалів, 6 радикалів соціялістів і одного соціяліста. Консерватисти і помірковані партії втратили кілька мандатів у користь лівих. З уступаючих сенаторів вибрано наново 76, перший раз входить до сенату 35 людей. Невдоволення аґрарних кол відбилося поважно на виборах і побідили переважно ті, що станули в обороні інтересів рільництва.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 19. ЖОВТНЯ 1932.

МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ.

ЛИЧАКІВСЬКИЙ ЦВИНТАР У ЛЬВОВІ.

(Первопочини цвинтаря і його найстарші нагробники.)

Личаківський цвинтар у Львові належить до найкращих не тільки в нашому краю, але й цілій східній Европі. Назустріч праці людських рук вийшла тут природа з усіми чарами земелястики і рослинного багатства. Виїмково гарне положення при доцільному розплянуванні терену та доволі вибагливому мистецькому обрамуванні, вчинили з личаківського цвинтаря одну з атракцій Львова. Вистане коли скажемо, що в могилах личаківського цвинтаря лягла, в особах своїх діячів, поверх століття історія нашого краю і міста, а разом з тим у його нагробниках найшло дуже виразне й всестороннє віддзеркалення мистецтво, чутке на всі подуви, що йшли в наш бік із широкого світу, при кожночасній зміні мистецьких поколінь і смаків.

Від всевладного, в добу повстання нашого цвинтаря, ампіру до конструктивізму наших днів, утривалилися в його нагробниках усі стилі й усі більше чи менше видатні індивідуальности різьбарів та архітектів нашого міста і краю. Правда, шукати поміж личаківськими нагробниками архитворів різьби чи архитектури, булоб одинаково безуспішне, як шукати тих архитворів на вулицях чи мистецьких збірках нашого міста. Не було їх у місті живих, не могло бути й у місті покійників. Мистецький рівень личаківських нагробників дуже рідко виходив поза ремісницьку поправність; банальність і шабльоновість композиційних помислів дуже рідко уступала місця оригінальности й сміливости, коли треба було мистецько оформити жаль по втраті найдорожчих чи заслужених; але в парі з тим личаківські нагробники рідко коли знижувалися до площини бездушної камінярщини. Мистецтво личаківського цвинтаря було заєдно викладником мистецького життя міста і краю, а не маючи змоги сягти вище нього, ніколи не відставало від його рівня й стилістичної вражливости.

Історія личаківського цвинтаря доволі коротка й небагата мноважними подіями. По традиції, первопочини нашого цвинтаря сягають половини XVI. віку, коли то на його просторі мали хоронити мешканців Львова, що впали жертвою „турецької зави" (чуми). Але справжні засновини нашого цвинтаря датуються щойно 1783 роком, коли-то силою цісарського патенту заборонено хоронити покійників у гробницях у місті під церквами та довкола них. Тоді то старе цвинтарище зачумлених огороджено й посвячено разом із неіснуючими сьогодні цвинтарями городецької, жовківської та стрийської дільниці Львова. Сталося це кілька років після оголошення цісарського патенту, але не пізніше як у 1786 р., бо вже з чергового року маємо письмо губернатора Бріґідо до львівського маґістрату з поученням про незгідне з вимогами гігієни хоронення покійників на личаківському цвинтарі в гробах ледви одноліктевої глибини. Восени тогож таки року звертається той сам губернатор до львівського маґістрату з візванням ховати на личаківському цвинтарі евангеликів, як і інших покійників, безплатно. У відповідь на губернаторське домагання виясним маґістрат, що безплатно ховають на личаківському цвинтарі усіх незаможних, без огляду на віроісповідання, а заможні мусять оплачувати собі місце.

Ядром довкола якого поширювався личаківський цвинтар, була північна смуга цвинтаря, де нині, довкола деревяної альтани, збереглися найстарші нагробні плити й памятники. Від цього ядра виходячи поширювався цвинтар дуже інтенсивно. У коротких відступах часу докуповував маґістрат один шматок землі за другим, поки цвинтар не обняв собою нинішнього простору в обемі около трицяти арів. Про перше таке поширення знаємо з 1790 р. В 1804 р. закупив маґістрат хатки передміщан здовж цвинтарної огорожі, а в 1808 р. поширився цвинтар на ґрунти, закуплені в передміщанина Севастіяна Холоровича.

Нещастям найстарших могил і нагробників личаківського цвинтаря була одна з статей цвинтарних „нормалій" згідно з якою могили, які не оплачено протягом 25 літ, мали бути зрівняні з землею, а їх мешканці заступлені новими льокаторами. Крім цього „статутарного" нещастя, загрожували личаківським нагробникам ще й нестатутарні вибрики цвинтарних вандалів, яких жертвою впала більшість старих, стилевих і небезвартісних під мистецьким оглядом нагробників. Про знищення на ширшу скалю говорять акти з 1848 р. Характеристичне для тогочасної мірки пієтизму для місць „вічного" спочинку є факт, що при нагоді розплянування цвинтаря в 50-их роках м. в. вживали старих могильників до шутрування та утоптування доріжок та алей.

(Продовження буде.)

Місяць української преси в краю.

Виклади українських газетних робітників по галицьких містах на тему ваги української національної преси.

В неділю, 16. жовтня ц. р. в 17-ти містах Сх. Галичини викладали українські журналісти, що працюють в незалежній національній пресі, на тему теперішнього положення нашої преси та її ролі в національному житті. Далі публікуємо коротенькі звіти з цих викладів.

Станиславів. Влаштуванням викладу в Станиславові занявся окремий Комітет, до якого входили: д-р Юл. Олесницький, д-р М. Бих, д-р Чорненко й інж. Попович. Збори запрошених на виклад відбулися в великій салі „Сокола" в 12-ій годині вполудне. Присутніх було понад 300 осіб. Провідником зборів був д-р Юл. Олесницький, заступниками провідники: Дмитро Савка (міщанин) та селяни Качкан Дмитро і Маланій Ілько. Секретарював інж. Дяків. Перед рефератом про пресу промовляли на цих довірочних зборах: **д-р Юл. Олесницький** про права української мови в суді та адміністрації, **д-р Чорненко Олекс.** обговорив новий закон про полекші при сплатах довгів для селян, **д-р Бих Микола** пояснив закон про стримування екзекуцій у рільних господарствах. Виклад про українську пресу виголосив **ред. Василь Мудрий.** По викладі відбулася дискусія, в якій впали деякі цікаві думки в справі поширення української преси. На зборах було за мало станиславівської інтелігенції. Вражала також відсутність українського жіноцтва. Збори пройшли з великим успіхом.

Самбір. У Самборі влаштуванням зборів займався д-р Рогуцький. У зборах взяло участь 47 громадян і самбірських інтелігентів. Реферат виголосив **інж. Евген Храпливий,** редактор „Г. К. Ч.". По рефераті була дискусія, в якій висловилося 14 учасників наради. Збори рішили влаштувати відповідні реферати про пресу в товаристві „Зоря" і в читальні „Просвіти" в Самборі. Крім того принято низку постанов про засоби поширювання нашої преси в місті та по селах Самбірщини.

Бережани. З нагоди місяця української преси відбулись у Бережанах 16-го п. м. два реферати М. Рудницького: один в год. 12-ій для довколичного селянства та міщан, другий в год. 5-ій для інтелігенції. Міщани та селяни виповнили салю „Надії". Вечором у „Бесіді" зібрані кільканадесять осіб місцевої інтелігенції після реферату обмінювались думками про теперішній стан нашої преси і ставили ріжні запити, інформуючись про деякі недостачі, які бажали би усунути. Чи місцеве громадянство спроможеться на якусь акцію, що оживила би зацікавлення для рідної преси і збільшила теперішне мінімальне число передплатників — невідомо. На покриття видатків, звязаних з місяцем преси зложили в Бережанах 17.00 зол.

Золочів. У великій салі Народнього Дому, виголосив в неділю 16. ц. м. у 12 год. пол. відчит про „Пресу й громадянство" **ред. І. Кедрин.** Присутніх було 86 осіб, при чому дуже неоднородний характер слухачів (жмінка старшої інтелігенції, кількох студентів, трохи міщан та найбільше селян) утруднював прелегентові його завдання та не дозволив вести плянової дискусії. Справжню сензацію викликала серед слухачів відчитана статистика читачів і передплатників поодиноких українських ґазет у місті Золочеві, як наглядний показчик, чим цікавиться золочівське громадянство. По рефераті відбулась дискусія.

Хоч на присутніх відчит і дискусія безумовно зробили враження і виразно слідне було пригноблення тими фактами української дійсности, якими прелегент і дискутанти ілюстрували свої виводи, а проте й прелегент вивіз із Золочева досить прикрі рефлексії про тамошне українське громадське життя та зокрема про тамошній культурницький рух. Почув він м. і. цілий ряд призвищ українських інтелігентів, і то декого зпоміж т. зв. лідерів Золочівщини, які від довгих літ не передплачують і не купують українських газет і цілий ряд призвищ інших тамошніх громадян, які забігають до місцевої книгарні „Червоної Калини" читати ґазети — безплатно! Мабуть прийдеться ці назвища оголосити...

Стрий. Реферат на тему „Українська преса і громадянство" виголосив у салі „Сокола" **д-р Іван Німчук.** Присутніх 80 осіб, у тому числі лєдви 20—30 старших громадян; решта молодь. Після реферату розвинулася широка й цікава дискусія. Дискутанти порушили багато актуальних справ у звязку з місяцем української преси, вказували на деякі недомагання наших пресових органів та подавали способи їх поширення. Відповідав усім референт, ілюструючи м. ін. фактами, в яких невідрадних і ненормальних обставинах приходиться у нас працювати ґазетним робітникам. Реферат і дискусія протягнулися від год. 8. до год. 10.30 веч. Дрібними датками зібрано 10 зол.

Окремо слід згадати про спробу Українського Базару у Стрию, який того самого дня уставив два кіоски з українськими газетами й журналами перед обома церквами. На жаль, покупців було дуже мало. Українську пресу продавано теж при вході на салю.

Перемишль. Прелегент **ред. Д. Паліїв.** Приявних на відчиті 150 осіб інтелігенції усіх політичних напрямків. По довгій і поважній дискусії склався постійний „Комітет поширення української незалежної преси". До Комітету входять: пані Я. Мандюкова, панове Зубрей, д-р Ст. Навроцький, Сенечко, Біян. Ці члени Комітету добровільно взяли на себе цей обовязок. З вільних датків зібрано 30 золотих.

Броди. Прелег. **ред. Г. Гладкий.** Слухачів 150 осіб. Були люди і з Волині. Дискусія позитивна, в якій забирав голос один з волиняків. Постановлено оживити діяльність поширення української незалежної преси серед громадянства. З вільних датків на пресову акцію зібрано 12.60 зол.

Рава Руська. Прелег. **ред. Я. Шавяк.** Слухачів біля 35 осіб. Цікава дискусія.

Повстання в Манджурії.

МОСКВА, 17. X. ПАТ. На основі повідомлень із Харбіна рух на східно-китайській залізниці дальше перерваний. Район Анда обсадило 10.000 партизанів. Кількатисячні відділи партизанів бушують здовж цілої лінії. Дрібні манджурські відділи переходять місцями на бік повстанців.

Гувер на передвиборчій агітації.

КЛІВЛЕНД, 17. X. ПАТ. Президент Гувер виголосив тут передвиборчу промову, в якій зазначив, що редукція зброєнь на одну третину і звернення головної уваги на дефензивну зброю ощадило би Зл. Державам поверх 200 міл. долярів річно, побільшуючи рівночасно силу купна европейських держав менше більше на міліярд долярів річно. Майбутня світова господарська конференція, говорив Гувер, повинна розглянути низку фінансових і інших проблем, що причинилобся до поборення перешкід на шляху господарської відбудови світа.

ПАМЯТАЙТЕ, ЩО ЧИМ СКОРІШЕ ПОЧНЕТЕ СПЛАЧУВАТИ ЗАЛЕГЛІСТЬ ЗА ПЕРЕДПЛАТУ, ТИМ СКОРІШЕ ПОЗБУДЕТЕСЯ ДОВГУ І ПРИЧИНИТЕСЬ ДО ПОПРАВИ ВІДНОСИН У НАШИХ ВИДАВНИЦТВАХ.

З голосів польської преси.

Крок вперед і два назад.

Чого хоче „Ґазета Поранна"?

„Ґазета Поранна" належить до тих часописів, в яких кожний, здається, співробітник має інший погляд на ту саму справу, а що там частенько міняються і співвласники часопису і його відповідальні редакційні керманичі, то й хаос буває інколи досконалий. Памятаємо напр. часи, коли „Ґазета Поранна" була в першому ряді україножерної нагінки. Коли ввійшов туди п. Райнлендер тон і відношення змінилося дещо на краще. Потім був короткий період, в якому друкувались у „Ґаз. Пор." статті пп. Борковського й Бохенського, що були — як на польську публіцистику — свого роду ревеляціями. Від якогось часу на сторінках того часопису красуються раз у раз товстезні нагoлoвки заміток про українські справи такими висловами, як „безчельни" і т. п., а тон реферування тих справ не заслуговує взагалі на назву публіцистики.

В оноді шньому числі „Ґ. П." обурилася на нас, що ми — мовляв — недобре прочитали її уваги на тему анґлійської петиції і що посуджуємо „Ґазету П." у поглядах, яких вона не має. А саме, неправдою є — впевняє тепер „Ґ. П.", наче би вона колинебудь признавала формально-правну слушність анґлійської петиції, що покликалася на автомістичну клявзулю постанови Ради Амбасадорів — 15. III. 1923 р. Тимчасом ми зазначили у своему першому звіті, що згадана стаття „Ґаз. П." є „крутійська", іншими словами: що важко вирозуміти з неї справжню інтенцію автора і що всіляко можна її інтерпретувати. Для доказу подаємо буквальний переклад есенціональних речень статті „Погляд чи зобовязання" з 14. ц. м.:

> Важнішою стороною є сторінка правна справи. Якщо правно автономічний постулят узасаднений, тоді, очевидно в іншій конюнктурі, він виплине знову як „невиконане зобовязання". Отже в цій матерії можна виручитися, опінією самих українців, висловленою перед місяцями на сторінках „Діла". Вийшла вона неґативно".

Коли ми з першого повищого речення вимiркували, що правну сторінку справи ш. автор трактує поважніше, то в останньому реченні добачили відклик до „Діла", яке буцімто неґувало вартість згаданої автономічної клявзулі чи не хотіло для українців автономії. Виходить тепер, що в одній і другій інтерпретації ми помилилися, бо чуємо, що натяк на „Діло" мав на увазі — якесь колишне ствердження „Ділом" реальної маловартности установи Ліґи Націй!

Зновуж наприкінці своеї статті її автор мимоходом („наврсем") зазначив, що

> „польська сторона висловила лише признання погляду (про потребу автономічного устрою для Сх. Галичини — прим. Ред.), який мимоходом кажучи признає і нині ще; він не зреалізований із внутрішніх причин... Бо концепція спеціяльного устрою для етнографічно мішаних теренів зовсім не впала..."

Отже коли автор є за автономією, а лише з престіжевих причин застерігається проти „натиску посторонніх чинників у роді британських приятелів права і гуманітаризму", то нема знову чого так страшенне застерігатися, що анґлійська петиція абсолютно нічого не вартна. Бо коли вона і „політично і „правно" без значіння, то **по суті**, як виходить з виводів ш. автора, вона правильна. А чейже **суть справи** є найважніша. Навіщож у такій справі лякатися отвертого признання правди і в підсвідомому почутті правди робити один крок вперед, а в страху перед рідною демагоґією завертати потім двома кроками назад?!

„Бесіда" й інші подібні касинові установи є місцем товариських сходин, ґутірки, лектури і забави. Але це не є випозичальні рідних ґазет і йти пів милі на „Бесіду", щоби там у черзі чекати на рідну ґазету, замісць купити її чи передплатити, це поведінка неґідна поважного громадянина.

Меліорація землі у Чехословаччині та кооперація.

У Чехословаччині є багато піль, лугів та пасовиськ, які вимагають меліораційних праць з метою їх заводнення чи осушки. Тому, як подає орґан Центрального Союзу сільсько-господарських кооператив у Празі („Земеделське дружстевні Лісти, 1932 ч. 19) ще перед світовою війною були у Чехах виконані меліораційні праці на просторі 200.000 га, головним чином, у районах культивації цукрового буряка. Протягом останніх 12 років у всій Чехословаччині були виконані меліораційні роботи у відношенні до піль, лугів та пасовиськ ще на просторі дальших 200.000 га. На це було витрачено, при широкій участи чехословацького уряду 754 міліонів корон чехословацьких (тобто в середньому по Кч. 3.750 на 1 га).

Заслуга за здійснення меліораційних праць на згаданих значних кількостях землі належить, головним чином, меліораційним кооперативам. Кооперація це одна з найдоцільніших форм найліпшого задоволення потреб сільських господарів, щодо меліорації земельних участків.

До европейської війни в Чехах було біля 1460 меліораційних кооператив, а в кінці 1930 р. кількість їх у всій Чехословаччині виросла аж на 2486. Одначе пануюча кріза та фінансова ситуація землеробства поважно гальмують широкий розвиток та плодотворну діяльність меліораційних кооператив.

Проф. С. В.

Чи Ви сповнили вже свій обовязок супроти української преси? Памятайте про Вашу постанову заплатити в місяці жовтні ц. р. усі залеглости та присилати передплату!

ІЗ МИСТЕЦЬКОГО ЖИТТЯ.

Виставка 150 рисунків, гвашів і графік.

На виставці глядач стає віч-на-віч із мало відомим у нас напрямком, надреалізмом, що в останніх роках був найважнішим здобутком мистецького Заходу.

Надреалізм, як стиль, повстав як протест проти „окреслених, математичних і льогічних" стилів, як кубізм і клясицизм, і він пропагує передовсім „духове освободження", півсвідомість та фантастичність. Але між футуризмом і ним є ріжниця, бо перший вишив (деформував) предмет для його руху, а надреалізм зображує найістотніші елементи реальних річей, хоч і не натуралістично, а, так сказатиб, їх перше вражіння, що врізується в нашу память. Образово — футурист Северіні дав у 1912 р. „Танок Пан-Пан", де гра кольорових площ дає вражіння шаленого танку, а надреаліст Кіріко, також італієць, малює античних коней на тлі фабрик або кравецькі манекіни на тлі пейзажу, де зіставлення таких віддалених і „неймовірних" річей викликує власне й вражіння чогось надреального. Хоч цей напрямок можна само-собою оспорювати, годі заперечити, що він вніс багато нового в сучасне малярство і поезію, яка спеціяльно у Франції гордиться такими предвісниками „надреалізму", як Льотреамон, Бодлер і Рембо.

Ніяких критеріїв для оцінки такого мистецтва немає і глядач мусить уже сам шукати собі страви, якаб йому смакувала. Виставка власне цікава тим, що дає багато безпосередніх рисунків таких мистців, як Ган, Лілле, Сельська, Тирович, Штренг, Яніш і Ковжун, що дав кілька прецизних композицій, більше конструктивного характеру.

В. Ласовський.

Мусоліні про фашистівське повстання.

РИМ, 17. X. ПАТ. На Венецькій площі відбулося вчора велике віче з приводу 10. річниці походу на Рим. У святі взяло участь поверх 25.000 людей. Мусоліні виголосив промову, в якій пригадав, що 10 літ тому на вічу в Мілянї рішено зробити повстання. Це повстання, говорив Мусоліні, є тільки одним ментом в розвитку революції, яка в цілій повні розпочалася пізніше, коли створено міліцію і повстала Велика Рада. Тепер слід сказати річ, яка може вас здивує, а саме, що зі всіх повстанчих рухів нових часів найбільш кріваве було повстання фашистівське. Входячи в друге 10-ліття, слід визначити напрямну дальшого маршу. Зачну від того, що торкається особисто мене самого. Я ваш шеф і все готов взяти на себе повну відповідальність. Опісля промовець підкреслив конечність бути вірним фашистівській доктрині та зложеній присязі, не признаючи ніяких компромісів з минувшиною для майбутньости. Треба відкинути всякі надії на чудесні засоби, які можуть припинити кризу. Криза — це явище періодичне, звязане з теперішньою системою і тому незабаром уступить, або є кризою системи і в такому випадку ми находимося в моменті переломовім і переходовім з одної цивілізаційної епохи до другої. Довше задержався промовець над справою виховання молодого покоління. В другому 10-літті слід зробити місце для молоді. Хочемо, щоби молоде покоління взяло з наших рук прапор і було готове продовжувати нашу працю.

Вістки зі світа.

Літвінов, совітський нарком закордонних справ, гірко дорікає румунському урядові, що той навмисне проволікає справу пакту неагресії поміж СРСР та Румунією. Румуни, мовляв, 9 місяців тому зажадали у Ризі від совітських делеґатів, щоби вони підписали формулу, в якій булаб згода Совітів на румунську окупацію Бесарабії. Совіти ту формулу відкинули, а на всі інші пропозиції не згодилися потім румуни. Так само, мовляв, рум. уряд не затвердив порозуміння, до якого дійшло поміж Літвіновим і рум. послом у Варшаві. У Румунії, мовляв, діляють „зовнішні протисовітські впливи" й ударемнюють заключення „мирового" договору, на якому сильно залежить Совітам.

Розбіжність думок у румунському уряді доведе мабуть до того, що новоіменований міністр закордонних справ Тітулеску таки зречеться свого портфелю й поверне до Льондону назад на становище тамошнього румунського посла. Ця ріжниця думок торкається справи переговорів з Совітами про пакт неагресії, при чому Тітулеску є проти Совітів і такого пакту.

Між Німеччиною і Совітами затіснилися господарські взаємини настільки, що Німеччина вивезла туди за перше чвертьріччя ц. р. товарів за 356 міл. марок. Німецький уряд дав ґарантію на нові совітські замовлення на суму 220 міл. золотих марок.

Б. міністр ґен. Гренер заперечує, наче він взагалі дістав від б. кронпринца Фридриха Вільгельма якогось листа в справі його колишнього розпорядження про розвязання штурмових відділів Гітлера. Але німецька преса цитує цілі уступи того здогадного листа, в якому б. кронпринц, покликуючись на свої приязні звязки з ґен. Гренером і ґен. Шляйхером, робить Гренерові гострі докори.

Нім. посол Лебе, б. президент райхстаґу, оголосив прилюдного листа до през. Гінденбурґа з протестом проти проекту уряду Папена ввести в Німеччині ще одну парляментарну палату, змінити виборчу ординацію та обмежити парляментарні права. Лебе зазначує, що самовільна реформа німецької конституції, переведена урядом поза парляментом, звільнилаб також громадян від обовязку послуху законам і що тоді розлетілись би фундаменти суспільного ладу.

Кривава сутичка між гітлерівцями і соціял-демократами трапилась у нім. місті Дортмунді з приводу заповідженої промови фон Папена. Поліція стріляла; згинув один гітлерівець і якась жінка та кільканацять ранених.

На вулицях Відня, у дільниці Сімерінґ, з приводу суперечки поміж одним гітлерівцем і одним соціялістом, в якій цей останній зранив ножем свого противника, — прийшло до великої стрілянини. Соціяліст утік до Робітничого Дому, а гітлерівці старалися вдертись туди силою. Сальва членів соціялістичного „Шуцбунду" з вікон Робітничого Дому поклала на місці трупом 4 особи, між ними одного комісаря поліції й одну жінку. Кількадесять осіб ранено. Арештовано 45 членів „Шуцбунду".

На основі реляцій „Арбайтер Цтґ." націонал-соціялісти перші обкинули Робітничий Дім камінням і почали стріляти. Щойно коли націонал-соціялісти пробували вдертися до середини, члени Шуцбунду розпочали стрілянину. Інспектор поліції Тлясек упав від кулі націонал-соціялістів, коли не позволяв їм вдертися до Робітничого Дому. Управа соціял-демократичної партії видала відозву, стверджуючи, що націонал-соціялісти хотіли викликати подібно як в Німеччині криваві заворушення.

З Липська повідомляють про криваві заворушення. Після віча націонал-соціялістів, на якому промовляв ґенерал Ліцман і пос. Ґебельс, гітлерівці розпочали похід крізь робітничу дільницю і там їх заатаковано сальвою револьверових стрілів. Три гітлерівці потерпіли тяжкі рани.

—o—

ЕКСПЛЬОАТАЦІЯ ОДЕСЬКОГО ПОРТУ ПОЛЬЩЕЮ?

Польська преса принесла вістку, нібито в париських колах російської еміґрації говорять, що більшовицький амбасадор в Льондоні Сокольніков хоче реорганізувати більшовицькі фінанси при помочі англійсько-американського капіталу. Для заохоти закордону Сокольніков готов дати концесії для чужого капіталу. І так Польща, за якою стояла би міжнародня фінансова консорція, дістала би концесію на 99 літ для експльоатації одеської пристані та залізниць, що йдуть до тієї пристані. Залізничу мережу, т. зв. південно-західної залізниці значно поширили би. Участь Польщі в концесії була би поважною додатковою ґарантією для Англії. Залізниці, що лучать Одесу зі Середущою Европою, в почасти йдуть через Польщу, получилиб так Чорне море з Балтійським.

ГОСТИНА ЕРІОТА В ЕСПАНІЇ.

ЛЬОНДОН, 17. 10. ПАТ. „Дейли Телеґреф" повідомляє, що гостину французького премієра Еріота в Еспанії визначили на 31. жовтня. В звязку з тим твердить часопис, що приготовляють французько-еспанський союз позбрєння та оборони Середземного Моря.

БІЙКИ У ВІДЕНСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

ВІДЕНЬ, 17. 10. ПАТ. В університеті та політехніці прийшло сьогодні з причини вчорашніх подій в дільниці Сімерінґ до бійок між нац.-соціялістичними та соц.-демократичними студентами. По дотеперішнім інформаціям було 10 студентів легко ранених в університеті, а 15 в політехніці, м. и. один тяжко. Університет і політехніку на приказ ректорів зачинено.

НЕМА УСТАНОВИ У СВІТІ, ДО ЯКОЇ ЛЮДИ МАЛИ БИ СТІЛЬКИ ПРЕТЕНСІЙ, ЩО ДО ПРЕСИ. І НЕМА УСТАНОВИ, ЯКОЮ ТАК МАЛО ЦІКАВИЛИСЬ БИ: З ЧОГО ПРЕСА ЖИВЕ, ЯКІ МАТЕРІЯЛЬНІ ПІДСТАВИ ЇЇ ЕКЗИСТЕНЦІЇ І ЯК ЇЙ ДОПОМОГТИ.

НІМЕЧЧИНА ГОДИТЬСЯ.

„Таймс" повідомляють, нібито німецький уряд не є проти участи Бельґії, Чехословаччини та Польщі в конференції держав. Ставить лише умовину, що ця конференція не відбудеться в Женеві.

ДЕРЖ. СЕКРЕТАР БЕЗПЕКИ В АВСТРІЇ.

ВІДЕНЬ, 17. 10. ПАТ. На предложення канцлера президент республики іменував майора резерви Фея державним секретарем. Нового держ. секретаря приділять канцлерові і йому віддадуть усі справи, звязані з публчиною безпекою. Майор Фей зложив присягу на руки президента. Він є одним із провідників геймвери.

КАТАСТРОФА В КОПАЛЬНІ.

ЛІЛЬ, 17. 10. ПАТ. У копальні вугля в Брує приключилися одного дня два нові випадки, яких жертвою впали робітники з Польщі. Один із них згинув тому, що зірвалася тягарова вінда на висоті 40 м. Інший 28-літній робітник був тяжко ранений, як обірвалася частина стелі підземного коридоря.

НОВИНКИ

ЧИ МОЖНА УЯВИТИ СОБІ СУЧАСНУ КУЛЬТУРУ СВІТА БЕЗ ІСНУВАННЯ ПРЕСИ? АЛЕ ЧИ БАГАТО ГРОМАДЯН ПРИЗАДУМАЛОСЯ НАД НЕОБХІДНІСТЮ РІДНОЇ ПРЕСИ ДЛЯ РІДНОЇ КУЛЬТУРИ І СКІЛЬКИ НАШИХ ЛЮДЕЙ ДІЙШЛО З ТОГО ПРИВОДУ ДО ПРАКТИЧНИХ ВИСНОВКІВ?!

— **Зїзд воєводів** радить у Варшаві у міністерстві внутрішніх справ, над господарськими справами. Головною темою розмов є велика розбіжність цін на ті самі продукти у ріжних воєвідствах Польщі та способи впливати на зниржку цін. Безумовно не обійдеться і без порушення політичних справ. Наради передбачені на три дні, від 17. до 29. ц. м.

— **„Свій до свого" у практиці.** Перед кількома днями внесла Каса Стефчика в Горожанці Малій пов. Рудки, якої управу і надзірну раду творять лише українці, 5 векслевих наказів до суду в Комарні через адвоката д-ра Юзефа Неґельберґа, хоч в Комарні є аж двох українських адвокатів. Замітне, що всі пізвані наші селяни, які одержали азгадані позви не в рідній мові, обурені з того приводу на управу Каси.

— **З львівської опери.** В пятницю 21. ц. м. у львівській опері виступить вдруге п-ні Марія Сокіл як Недда в опері Пучінія „Паяци". Разом із нею співатиме баритон з оперового театру „Ля Скаля" у Медіоляні, Віктор Вайнберґ. Поруч з „Паяцами" виповнить вечір „Кавалерія рустікана".

— **Чотири дні вільні від шкільної науки.** Міністерство освіти видало розпорядок, щоби день 31. жовтня ц. р. (понеділок) був вільний від шкільної науки. А що 1. і 2. листопада припадає свято, то повстануть 4-дневні шкільні ферії.

— **Пятиґорський у Львові.** 19. ц. м. виступить у Велнім Театрі у Львові на симфонічнім концерті найвизначніший віольончеліст сучасної доби Григорій Пятигорський, що почав свою карієру у 14-ім році життя у московській опері. Після більшовицького перевороту виступав він у найбільших столицях Европи та Америки. В Америці мав він виїмкові успіхи. Такі мистці нечасто вступають у своїх подорожах до таких малих міст як Львів.

— **Злодій в церкві.** Підчас богослуження в Преображенській церкві у Львові Мик. Федрик почув, що хтось встромлює йому руку в кишеню. Він придержав цю руку і виявилося, що то рука відомого злодія Петра Арсенюка (Сенявська вул. ч. 18).

— **З причини перебудови мосту** в км. 48 8/9 шляху Збараж-Ланівці та спричиненого наслідком того замкнення шляху між стаціями Кар-

начівка-Ланівці пасажирський рух відбуватиметься в пятницю 21. жовтня при поїздах ч. 2851, 2852 і 2853 через пересідання подорожніх, переношення ручних клунків і почти в км. 48 8/9.

— **В околицях Городенки і Тлустого** бушує від довшого часу ватага молодих людей, що нападає на жидівські доми і допускається грабунків. Кажуть, що герштом ватаги є Чайковський, бувший учень городенської гімназії. Поліція робить облаву на членів ватаги, що укривається по селах, причому за зловлення її провідника визначила нагороду 10 тисяч зол.

— **Пожежі.** В тартаку Шеція Бльоха в Лугу біля Делятина пов. Надвірна вибухла з невідомої причини пожежа, що знищила цілий тартак з машинами та знарядами. Шкоду обчисляють на 80.000 зол. — В Хороброві пов. Бережани згоріли чотири господарські загороди. Вогонь повстав наслідком підпалу.

— **Загадочне вбивство.** В Лентовні пов. Перемишляни убито загадочним способом Ілька Щербатого. Його жінка була в критичному часі на похороні свого брата в сусідному селі. Поліція арештувала під замітом убивства Стаха Геферта, любовника жінки Щербатого.

— **Трансакції нашої доби.** У Варшаві трапився такий випадок. До дирекції одного товариства обезпечень прийшов якийсь панок, бідно одягнений, і заявив, що обезпечить себе на 30.000 зол. з тим, що зараз хоче заплатити 500 зол. Директор почав підозрівати, що така пропозиція трохи дивна і почав розпитувати клієнта, з яких мотивів він хоче обезпечити себе. Панок оповів йому ось-що: Пів року тому його звільнили з посади, після чого занедужав. У шпиталі він рішив скінчити самогубством. Про це сказав він раз одному промисловцеві, який теж лежав у шпиталі. Тоді промисловець віддав йому такий проект: Намірений самогубець діставатиме від промисловця по 1500 зол. місячно і за ті гроші обезпечить себе на 30.000 зол. Асекураційні премії платитиме за нього промисловець. Після року зневірений до життя панок скінчить самогубтсвом, а на підставі довжного скрипту асекураційна премія припаде промисловцеві. Бідолаха пристав на таку пропозицію і саме прийшов до товариства обезпечень полагодити цю справу. Рік можливого життя на те, щоби пляново вмерти з огляду на безвихідне становище — характеристичне явище.

— **Прошачка вкрала дитину.** У Клобуцку біля Варшави Ст. Гайдо віддав до шпиталю свою 3-місячну дитину. Коли зголосився, щоби відібрати дитину, сказали йому, що дитину відібрала мати. Показалося, що дитину забрала прошачка Рупельова. Батько шукав усюди цю жінку та вкінці найшов її у Пйотркові. Вона призналася, що взяла дитину зі шпиталю, щоби люди давали їй більше милостині. Дитини при собі не мала, бо віддала її до знайомих у Лодзі.

— **Тереса Найман під лікарським дослідом.** Як повідомляє німецька преса, конференція баварських єпископів ухвалила піддати відому стигматичку із Конерсрайту, Тересу Найман новим дослідам на університетській клініці. Якщо Тереса Найман або її родичі не хотіли би підчинитися тому рішенню, католицька церква перестане займатися тією справою. Ця вістка викликала велику сензацію, бо досі церковна влада противилася, щоби Тереса Найман піддалася клінічним оглядинам.

— **Сліди експедиції Амундсена.** Експедиція радянського криголому „Русанов" відкрила недалеко рога Челюскина табор виправи Амундсена з 1919 р. Найшли там дві записки написані власноручно Амундсеном і Свердрупом. Тепер довідуємось про текст цих записок. Записка Амундсена така: „Експедиція на „Мод". Норвеська полярна експедиція на „Мод" перейшла через ріг Челюскин у вересні 1918 р., але леди зупинили її на 4 дні. При розі „Мод" за вівня 105,50 схід від Гриніча була примушена зимувати. Подробиці нашої експедиції можна найти в нашій головній станиці на схід від острову Льоквуд — 24 милі від цього рогу на півд.-схід, 40 за компасом. Усе гаразд. Роальд Амундсен. Залив „Мод", 1. травня 1919". Лист Свердрупа написаний олівцем: „Експедиція „Мод" 6—7 травня, Амундсен і Свердруп. Зміряли ми теодолітом висоту сонця на розі Челюскин. Попередне обчислення дало широчінь 77°43'3". Північ, ріг Челюскин, 7. травня 1919 р. Свердруп."

— **Фільмова хроніка.** Дохід німецького фільмового підприємства УФА за минулий рік зазначений гарною цифрою 8.500.000 марок. — У Берліні підготовляють японську версію фільми Карла Драєра „Упир" з участю японців, студентів берлінського університету. — Парискький режисер Дюпон пускає фільму „Маратонські перегони", в основу якої покладені знимки, зроблені підчас Олімпіяди в Льос Анджельос; у фільмі виступає Бомітга Гельм. — Першою російською мовною фільмою, що йде у світ це „Путьовка в жізнь". Тема її міжнародньо-соціяльна про виховання дітей. Льондон, Берлін і вся Америка захоплені цією фільмою; у Парижі піде вона цього місяця. Діти відтворені у фільмі — не актори, а справжні нуждарі з вулиці. Режисером фільми Микола Ек. — Славний король детективного роману Едгар Уолес написав перед смертю у Голівуді два сценарії „Кабель" і „Людина без лиця"; досі про ці фільми нічого невідомо. Остання його фільма, якої режисерію саме закінчили „Конг", є на думку підприємців малим архитвором.

— **Звістки із СРСР.** Організаційний комітет всесоюзного союзу радянських письменників рішив скликати загальний зїзд у травні 1933 р. — Відомий російський астроном проф. Хлазенат дістав почесне відзначення у 84-ім році життя, а саме титул „Герой праці". — У Ленінграді приймають масово нових міліціонерів; цю посаду може дістати кожний радянський громадянин, що має бодай 21 літ і не стояв перед судом; перша плата 105 рублів і всі полекші, які мають „красноармейці" себто помешкання та харч І. категорії. — Появиться 5 типів нових марок із нагоди „жовтневих" роковин: на одній буде малюнок „Зимової палати", на другій Дніпрельстан, на третій колективне господарство, на четвертій приїзд Леніна до Росії, на пятій підяремні східні народи, а над ними вогненими буквами „Ленін". Марка з Горким, що визирає з вікна вагону, вже в обігу. — У „Вечірній Москві" читаємо: „На колективнім базарі в Колпині кооперативи пропонують селянам джампери, карти до гри і дамські комбінації". — Мандрівні судові ревізори дагестанської республики засудили на розстріл за крадіж збіжа із колективних господарств кілька осіб.

—**Ріжні вістки.** Американський сенатор республиканець Норріс заявив, що при найближчих виборах піддержуватиме кандидатуру Рузвельта. — Американські фармери приготовлять похід на Вашингтон, коли там будуть відкриті засідання конґресу. — У Варні відкрили тайну комуністичну організацію; власник дому, де був осередок „ячейки", находиться тепер у СРСР. — У Парижі радив цими днями пятий зїзд „французів, що живуть на чужині". — Сина колишнього німецького ґенерала Бельмонта побили його товариші майже смертельно за те, що він демонстраційно покинув „молодецьку дружину расістів". — Державний пруський комісар заявив, що починає на широку скалю боротьбу з проституцією. — За час останньої російської еміграції поза межами Росії видали російські видавництва досі 6000 друків: книжок і видавництв. — Вересень був в Австрії найгарячішим місяцем за останніх 98 літ. — Остання офіціяльна статистика Італії подає цифру 42,111.000 мешканців. — Ґрупа англійських фінансістів дала польським цукроварникам позичку на 800.000 фунтів шт. — У Брюсселі закінчились праці міжнародного конгресу у справах технічної освіти.

— **Скільки людей на світі.** Перша офіціяльна статистика про населення всієї землі появилась у Женеві у статистичнім річнику Ліги Націй за рр 1931/2. З неї довідуємось, що всіх людей на світі є 2.012.800.000. Із цього в Азії 1103.000.000, в Европі 506,000.000, в Америці 252.000.000, в Африці 142,000.000 і в Австралії 10,000.000.

— **З Театру ім. І. Тобілевича.** Управа нашого відомого театру пересилає нам листа із заявою, що її теперішнім адміністратором є п. Іван Волощук, який при полагоді всяких театральних справ леґітимується. Ця заява спричинена нечесною поведінкою адміністраторів інших театрів, які розїзжаючи по провінції підшиваються під фірму театру Тобілевича і надуживають довіря громадян. Недавно якийсь добродій у Стрию винаймив салю для Театру ім. Тобілевича, взяв 100 зол., які передав йому п. Будзиневський для цьогож театру і щез. Театр ім. Тобілевича, що перебуває тепер у Тернополі виставляє 20. ц. м. відому оперу Сулівена „Мікало", яку поставив режісер Блавацький у стилю мистецької буфонади. У тому самому характері є декорації Нікітина і нові ефектовні японські костюми.

Із судової салі.

УТОПЛЕННЯ ДВОХ ДІТЕЙ.

Дня 11. липня ц. р. в Недвідні ад Деревня, жовківського повіту найшли в керниці тіла двох півторалітніх близнюків, дітей нешлюбного ложа, Василя і Івана Довбушів.

Під замітом утоплення тих двох хлопців станув вчора *Олекса Васечко*, 64 літній господар в Боянця, перед судом присяглих у Львові. Васечко признає, що 32 літня вдовиця Анна Добуш його „злюстрила і звела до себе, але так роблять пани і не мають гріху". Однак хлопців він не потопив. Він признався вправді на поліційному постерунку, але його побив пост. Бернард Володко і він під загрозою дальших побоїв мусів признатися.

Переслухані свідки не зізнали нічого реального в тій справі, тільки 6-літня сестричка потоплених, Софія Добуш, зізнала, що як вертала від матери з поля до хати, де оставила двох хлопчиків, бачила, як Васечко ішов скорим ходом від їх хати і як її побачив, то десь упав і сховався у яму. Оборона поставила внесення на допущення свідків і розсліджения умового стану обвинуваченого. Трибунал свідків допустив і в телефонічній дорозі завізвав на 5. год. пополудні. Внесення на розсліджения умового стану обв. відкинув. Пополудні свідки не явилися і суд перервав розправу до 25. жовтня, год. 5. пополудні. Предсідником трибуналу був судля Мединський, вотували Ягодзінський і Лінберт, обвинувачував прок. Павлі, боронив адв. д-р Лев Ганкевич.

Кожне село в Німеччині, кожна дільниця в німецькому місті має свій щоденник. Серед 6-ти мілїонів українців у Польщі нема читачів навіть для одного щоденника!

З листів до Редакції.

Шановний Пане Редактор!

У „Ділі" появилась рецензія п. А. Ластовецького на мою книжку „Практичний радіоаматор". Тому, що Ви відмовились друкувати спростування в суттєвих справах, будь ласка, помістити бодай спростування формальне.

А саме:

1) Фразу про правду теорій фізики не повторяю, а наводжу її тільки в одному місці (ст. 38) і то в такому звязку, що ніхто не закине мені нехтування теорій фізики. Певно, що одвовирвано речення може робити таке враження.

2) Радіова хвиля не складається в меве (у повному розумінні слова) з електромагнетної й голосової; слово „складається" я взяв нарошно в скобки, а це має інше значіння.

3) Щодо прозорости, то рисунки в моїй книжці всі черткові, отже навіть дуже прозористі; на кожний випадок безсторонній читач не назве їх непрозористими.

4) Є загально принятим звичаєм, що автор може поклинуватися у нотках на свою іншу книжку. Це не автореклама. Моя книжечка „Виладування повітряної електрики" подана в книжці „Практичний Радіоаматор" тільки в нотках і не є реклямована оголошеннями.

5) Купони в книжці є на те, щоби читач міг собі даром придбати кільканацять німецьких журналів (та кількадесять проспектів), за які без них мусів би заплатити десятикратну ціну книжки (38 зол.) Назва „Украінрадіо" мусить фіґурувати на купонах перш усього з технічних причин. Але коли „Украінрадіо" має одночасно рекляму, то який це прогріх? Від коли влада рецензента простягається і на рекляму?

З правдивою пошаною

Л. Лясевич.

П. С. Із цим спростуванням автора і видавця книжки в одній особі полемізувати не буду, бо не хочу робити реклями книжці, яка на неї не заслугує. Коли автор почуває себе покривдженим, тоді може звернутись за оцінкою своєї книжки до безсторонніх фаховців, нпр. до нашого „Технічного Товариства".

Д-р Андрій Ластовецький.

—o—

Дописи.

ДЕЛЯТИН. **(30-ліття Українського Кооперативного Банку).** Ювилей Українського Кооперативного Банку в Делятині з приводу його 30-ліття — це друге з черги кооперативне свято Делятинщини, яке відбулося в дні 1. і 2. жовтня 1932 р. Дня 1. жовтня в год. 8. рано зібралися члени-основателі, члени теперішньої управи і надзірної ради на поминальному богослуженню в міській церкві, яке відправив місцевий завідатель, згадавши всіх померших членів-основателів, членів управ і надзірних рад. Дня 2. жовтня вже від ранку стали сходитися представники доокодичних сіл на те величаве свято. В год. 2-ій пополудні почалося свято кооперативним гимном, що його відспівав мужеський хор з Шепаровець, та відслоненням портрету бл. п. д-ра Миколи Лагодинського, члена-основателя і довголітнього члена дирекції. Відслонення портрету доконав при отворенні свята д-р Левицький, згадавши всіх померших членів. Після того урядуючий член дирекції д-р Остап Навроцький виголосив історію розвою і значіння Українського Банку, а дир. Бехметюк подав історію Банку в цифрах. По двох згаданих рефератах зложив привіт від Ревізійного Союзу Українських Кооператив дир. Пашкевич з Коломиї. Від повітових установ з Делятина зложив привіти організатор Філії „Просвіти" п. Козьолковський, а саме: від Філії „Просвіти", Повітового Кружка „Рідної Школи", Повітової „Селянської Спілки", читальні „Просвіти" та Спортового Товариства „Поступ". Дальше зложили кевні

привіти п. Жаровський та від кооперативи „Сила", а п. Михайло Тимчук від установ Дори. Надіслані привіти від Централбанку зі Львова, Кооперативного Банку „Покутський Союз" в Коломиї, Українського Кооп. Банку в Станиславова й Надвірної та від усіх установ делятинського повіту відчитав п. Козьолковський. Опісля виголосив реферат дир. Пашкевич з Коломиї. Дальше хор із Шепарівець під диригентурою п. Калинюка відспівав вязанку стрілецьких пісень. Деклямували ще малі учениики Лена Левицька і Василь Пендорак вірші кооперативного змісту. Накінець Театр „Цвіркун", що був тоді в Делятині, причинився до збогачення академії своїми точками, а саме „Конскрипцією на селі", мельо-деклямацією „Гуцулочка", яку прегарно виголосила п. Галя Кульчицька і „Гопаком преси". Свято закінчилося відспіванням національного гимну.

ЧОРТКІВ. (Українське жіноцтво при кооперативній праці). Вже від довшого часу куртувала в Чорткові думка про заложення кооп. мясарні для покривання запотребувань Кооп. Союзів: чортківського, копичинецького, борщівського і бучацького. Вкінці на загальних зборах „Союзу Українок" у червні ц. р. зреферовано про потребу такої кооперативи і жіноцтво одноголосно рішило заложити кооп. мясарню. На установчих зборах 27. 8. свідоме жіноцтво громадно приступило в члени й ухвалило: 1) В члени мясарні, як особи фізичні, вступає переважно жіноцтво, бо воно не лише в 10 проц. закуповує мясарські вироби для кухні, але й виступає як безпосередній продуцент, бо годує безроги, — а як особи правні-споживачі — кооперативи, які мають стати головними відборцями. Пов. Союзи йдуть назустріч і забезпечують зі своєї сторони збут новоснованій кооперативі, відбираючи вироби у „Мясобуті". 2) Жіноцтво м. Чорткова заявило, що буде постійно купувати тільки у своїй кооперативі і втягати в члени жіноцтво поблизьких сіл, щоб забезпечити збут виробів, бо тільки від цього залежить її будуче. 3) Ж. К. М. має на цілі купувати у своїх членів живий товар (безроги) по ціні можливо найвищій і продавати мясарські вироби, дбаючи про їх якість, по ціні найнижчій, і в той спосіб хоронити українське громадянство від подвійного визиску приватних підприємців. 4) Ж. К. М. має на меті не тільки працю купецько-промислову, але також культурно-освітню улаштовуванням відчитів, курсів господарських, організацією слуг і т. д. До Управи увійшли: інж. Микола Самокішин, п. Ю. Шкваркова і інж. Ю. Жевко. В заступники: п. А. Станькова, п. Л. Носикова. В члени Надзірної Ради вибрано: о. Чубатого (місц. парох), п. М. Волощукову, п. Юлію Пігутову, п. В. Шмату (дир. П. С. К.), п. Хичійову, п. М. Ганкевичівну і д-ра В. Екторовича. Вкінці заг. збори висказали побажання, щоби українське громадянство, як і споживча кооперація, пішли назустріч цій праці і підтримали цю нову і таку дуже важну кооперативну галузь.

—o—

СПОРТ.

УКРАЇНА — СВІТЕЗЬ 3:2 (3:1).

В неділю розіграла Україна товариські змагання з одною з найсильніших А-клясових дружин другої групи, Світезю, яка виступила у найліпшому своїм складі з Телічком, Озайстом, Грещуком і Мігасом на чолі. Україна у складі менше-більше такому, як у попередніх змаганнях, лише з Підісецьким на правому крилі. Гра цікава й гарна, мала багато ефектовних моментів. Україна грала багато ліпше, як у попередніх змаганнях. Перевищала вона високо брутального й гострого противника технікою і зігранням та подобалася глядачам своєю елегантною грою. Спеціяльно добре грав у першій половині напад, а головно ліва сторона. Лисик і Максимів мали один з найліпших своїх днів у сезоні. З братів Гоцьких ліпший II-ий. У помочі на перший плян вибивався працьовитий Кіцила (головно його гарна гра головою). Бічні помічники (Бутель II. і Цимбала), як також оборонці (Воробець і Міськів), грали вповні вдоволяючо. Бутель I. на воротах, який нераз потерпів з причини гострої та дикої гри противника, міг був оборонити другі ворота. Двоє воріт для України добув Гоцький II. з доброго подань Лисика, а одні Лисик з випрацювання Максимова. Суддював добре п. Савицький — Видців до 500.

ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО ЛІГИ.

Львів: Чорні — Висла 2:2 (1:1). **Познань:** Варта — Погонь 4:1 (1:1). **Варшава:** 22. п. п. — Варшавянка 2:2 (2:2). **Краків:** Гарбарня — Польонія 6:1 (3:1). **Лодзь:** Л. К. С. — Краковія 4:1 (1:1). **Катовиці:** Рух — Легія 1:0 (1:0). В табелі веде дальше Краковія (26 п.) перед Вартою (25 п.). 3) Погонь (24 п.). Кінець табелі представляється ось так: 10) 22. п. п. (13 п.). 11) Чорні (12 п.) і 12) Польонія (11 п.).

За вхід до ліги програла у Кракові перемиська Польонія з Подгужем 1:0, а познанська Легія перемогла у Вильні 1. п. п. 1:0.

ЗМАГАННЯ ЗА ВХІД ДО А-КЛЯСИ.

Львів: Ютшенка — Корона (Самбір) 2:2. Видців 3.000! **Ярослав:** Станиславовія — Огнісько 3:2. В табелі за вхід до львівської А-кляси веде Корона (3 п.) перед Станиславовією (2 п.), 3) Ютшенка (Львів) 1 п. 4) Яніна (Золочів) і 5) Огнісько (Ярослав) 0 п.

ЗМАГАННЯ В БОКСІ У ЛЬВОВІ.

Лехія — Чернівці 12:4. У репрезентації Чернівець бачимо такі назвища, як Бойчук, двох Ігнатюків, Нагорецький, Драч і ін., а в Лехії Головач, Патрай і Качмар — всі вони мабуть українці...

▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲

НЕМА ТАКОЇ БІДИ, ЩОБ НЕ МОЖНА ДОБУТИ 4 ЗОЛОТИХ МІСЯЧНО НА ПЕРЕДПЛАТУ ЩОДЕННИКА!

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

РІДНА ШКОЛА. Після конфіскати вийшло ч. 17. і 18 „Рідної Школи" з 15. вересня 1932 у збільшеному обємі та приносить такий матеріял: Ударна кампанія на жовтень. — Михайло Струтинський: Посла Мазепи. — Петро Кривоносюк: За школу (фейл.). — Ев. Онацький: Виховання чи освіта? Зміна погляду після війни. — Константина Малицька: Мої завваги про кооперацію в школі. — К. Коберський. За нарибок для кооперації. — Вадим: Діточі садки „Р. Ш." в Сяніччині. Латинізація і польонізація Лемківщини. Ритунок починати від основ. Діточі садки „Р. Ш." дали прегарні висліди. — Учитель (Р. Ч.). — Нові методи навчання у нас. — Поклін Гуцульщини „Рідній Школі" (І. Г.). — Переношування і звільнювання українського учительства. — Ст. Сірополко: 40-літній ювилей Учительського Літературного Т-ва „Спадщина Каменського" в Празі — Ювилей „Рідної Школи" в Гуминських. — Яків Романенко: Батьки й діти (воєн. спомин). — Труднощі з лектурою для української дітвори. — І. Біденко: На відпочинку в „Оселі" В. П. У. В. — Фахово-доповняюча школа „Р. Ш." в Тернополі. — Андрій Гнатишин: Рідна Школа у Відні. — Кооперація в школах. Важний обіжник Міністерства Освіти. — Володимира Жуковецька: Мистецька культура дитини. — Український Техн.-Господ. Інститут позаочного навчання. — З життя „Рідної Школи": Показчик патріотизму (Лев Ясінчук). Інструкції й обіжники. Бібліографія. Рідні вісти. — Число прикрашене численними ілюстраціями. Передплата 1 зол. місячно. Адреса: „Рідна Школа", — Львів, Ринок 10.

ЖІНОЧА ДОЛЯ, часопис для українського жіноцтва. Рік VIII. Ч. 25. Коломия, 1. жовтня 1932. Додаток: „Жіноча Воля", часопис для сільського жіноцтва. Рік І. Ч. 13.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Рік XII. Ч. 2. Львів, жовтень 1932. Журнал для молоді.

КІНО. III. рік видання. Ч. 43. Львів.

КІНО. III. рік видання. Ч. 44-45. Львів.

—o—

БІРЖА.

Трансакції, продажа, купно.

Голяндія 358.40, 359.30, 357.50; Льондон 30.70, 30.88, 30.83, 30.53; Нюйорк чеки 8.91.5, 8.93.5, 8.89.5; Нюйорк кабель 892, 8.94, 8.90; Париж 34.96 і пів, 35.05, 34.88; Прага 26.41, 26.47, 26.35; Швайцарія 172.10, 172.53, 171.67; Італія 45.65, 45.87, 45.43; Берлін 211.85.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платить кооперативам дня 17. Х. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 3·20 зол., за літру молока 18—20 сот., літру сметани 1·10 зол., копу яєць 5·00—5·10 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 18. Х. год. 7.30 веч. „Самійло Зборовський" (вистава закуплена).

Середа, 19. Х. год. 8. веч. Симфонічний концерт.

Четвер, 20. Х. год. 6. веч. „Самійло Зборовський" (Абонам. 1).

Театр Ріжнородностей.

Неділя 16. жовтня год. 3.30 поп. „Див-

Вівторок, 18. Х. год. 7.30 „Бездомний лікар" Абонам. 1)

Середа, 19. Х. год. 7.30 веч. „Бездомний лікар" (вистава закупл.).

Концертове Бюро М. Тірка.

Вівторок, 18. жовтня: II. Мистецький концерт. Ада Сарі, співачка.

Вівторок, 25. жовтня: III. Мистецький концерт. Іван Кубелік, скрипак.

Кіна.

АПОЛЬО: „Квік" (Ліліяна Гарвей).

АТЛЯНТІК: „Добраніч, Відне!"

КАСІНО: „Чоловік-малпа" (Ван Дайк).

КОЛІСЕЙ: „Так цілують віденки", ревія „Це варто побачити".

КОПЕРНИК: „Франкенштайн" (Борис Карлов).

МАРУСЕНЬКА: „Франкенштайн" (Борис Карлов).

МІРАЖ: „Бен Гур" (Рамон Новаро)

ОАЗА: „Ріо-Ріта".

ПАЛЯС: „Король то я" (Власта Буріян)

ПАН: „Конгрес танцює" (Ліліяна Гарвей)

ПАСАЖ: „Тайний детектив"

ПРОМІНЬ: „Сталева рука", ревія.

СТИЛЕВЕ: „Афера замужньої жінки" (Джанет Мекдональд).

УТІХА: „Безбожне дівча".

ХИМЕРА: „Містер Джекель і д-р Гайд".

Закордонне радіо.

Середа, 19. жовтня 1932.

Братислава (278,8) 12.20 Концерт, 20.05 Фортепян, 22.20 Трансм. з каварні, **Міляно** (331,4) 20.30 „Д'Артаньян" оп. Варнея, **Штрасбург** (345,2) 20.45 Оперетки, **Штутгарт** (360,6) 12.00, 13.00, 17.00, 19.30 Концерт, 20.00 „Абер іммер міт дем гогем Гут" нар. авд., **Гельсінгфорс** (368,1) 18.30 „Фігарове весілля" оп. Моцарта, **Сотенс** (403,8) 20.00 Рос. пісні, Камський, **Лянгенберг** (472,4) 12.00, 13.00, 17.00 Концерт, **Відень** (517,2) 11.30 Квартет, 15.20 Оп. арії, Стюарт Бар, **Мінхен** (532,9) 12.00 Концерт, 20.50 „Драй Кайзерегер" нар. песа Ангермаєра, **Харків** (937,5) 10.00, 12.15, 15.00, 16.30 Концерт, 16.30 Концерт для сільськ. молоді, 19.00 Український концерт, 24.00 Оп. музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 19. жовтня 1932.

11.58 Час, 12.10, 15.30, 15.50, 17.15 Грамофон, 13.00 Метеорольогічний комунікат, 15.40 Господарський комунікат, 15.55 Скавт. куток, 16.00 Мода, 16.13 „Стук-стук" оп. для дітей, 16.25 Сольо на арфовій цитрі, Сільва рерум, 16.40 Відчит, 17.00 Авд. для учителів музики, 17.40 Авд. „Блакитних", 18.00 Концерт із каварні, біжучі вістки, 18.55 Балачка, 19.10 Всячина, 19.30 Реалізм у сучасній літературі, 19.45, 20.45 Прес. рад. денник, 20.00 Легка музика, 20.40 Спортові вістки, 20.50 Серенади (скрипка, альтівка, віольончеля), 22.00 На овиді, 22.15, 23.00 Танк. музика, 22.40 Відчит у чужій мові, 22.55 Комунікати.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.